

การออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์เห็ดนางฟ้าภูฐาน ตำบลปางมะค่า
อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกำแพงเพชร
Brand and Packaging Design of Bhu than Fairy Mushrooms Pang Makha
Subdistrict Khanu Worakabsaburi District Kamphaengphet Province

คุณัญญา เบญจวรรณ
อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
E-mail: kunaem4@gmail.com
ประภัศร กลีบประทุม
อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
E-mail: giftfy.ag@gmail.com
อนันธิตรา ดอนบรรเทา
อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
E-mail: opor_sky@gmail.com
Kununya Benjawan
Lecture, Faculty of Management Science, Kamphaeng Phet Rajabhat University
Prapatsorn Kleebrathum
Lecture, Faculty of Management Science, Kamphaeng Phet Rajabhat University
Anantitra Donbanthao
Lecture, Faculty of Management Science, Kamphaeng Phet Rajabhat University

รับเข้า: 25 มกราคม 2565 แก้ไข: 4 กุมภาพันธ์ 2565 ตอรับ: 19 กุมภาพันธ์ 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์เห็ดนางฟ้าภูฐาน 2) ศึกษาความพึงพอใจตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์เห็ดนางฟ้าภูฐาน ตำบลปางมะค่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนโรงเรียนปางมะค่าวิทยาเขต จำนวน 35 คน และจากนักเรียนหรือผู้บริโภคเคยซื้อเห็ดนางฟ้าภูฐานของโรงเรียนปางมะค่าวิทยาเขต จำนวน 400 คน โดยใช้แบบบันทึกและแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ได้ตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมาตรฐานตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม สามารถใช้งานได้จริง และตรงกับความต้องการของผู้บริโภค 2) ความพึงพอใจในการประเมินตราสินค้าด้านเทคนิคการออกแบบตราสินค้า พบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการใช้รูปร่าง พบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการใช้สี พบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านประเภทของตราสินค้า พบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจในการประเมินบรรจุภัณฑ์ ด้านปกป้องผลิตภัณฑ์ พบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการบรรจุ พบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านอำนวยความสะดวก พบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านส่งเสริมการจำหน่าย พบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านความสะอาดและความปลอดภัย พบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การออกแบบ ตราสินค้า บรรจุภัณฑ์

Abstract

The purposes of this research were 1) to design the brand and packaging of Bhutan Fairy Mushrooms, Pang Makha Subdistrict, Khanu Worlaksaburi District, Kamphaeng Phet Province. 2) To study the brand and packaging satisfaction of Bhutan fairy mushrooms, Pang Makha Sub-district, Khanu Worlaksaburi District, Kamphaeng Phet Province. The sample group used in this study were 35 students of Pang Makha Wittayakom School and 400 students and consumers who were customers had bought fairy mushrooms of Pang Makha Wittayakom School. And using statistics for analysis such as frequency, percentage, mean, standard deviation.

The results found that 1) Bhutan oyster mushroom brand and packaging according to the standards of the Department of Industrial Promotion can actually be used and meet the needs of consumers, and 2) Satisfaction in brand assessment in brand design techniques found that overall satisfaction was at a high level. Regarding the use of shapes, it was found that the overall satisfaction was at a high level. The color use was found that the overall satisfaction was at a high level. In terms of brand types, it was found that overall satisfaction was at a high level. Packaging evaluation satisfaction in terms of product protection, it was found that the overall satisfaction was at a high level. In terms of facilities, it was found that overall satisfaction was at

a high level. In terms of sales promotion, it was found that the overall satisfaction was at a high level. In terms of cleanliness and safety, it was found that overall satisfaction was at a high level.

Keywords: design, brand, packaging

บทนำ

เห็ดนางฟ้าภูฐาน หรือที่เรียกว่าเห็ดนางรมภูฐานนั้นเป็นเห็ดที่มีรสชาติดีอร่อยนุ่มนิ่ม ประโยชน์และสารอาหารมากมายอีกทั้งราคายังไม่แพง จึงเป็นที่ชื่นชอบของบรรดาผู้รักสุขภาพทั้งหลายที่นิยมนำมารับประทานกันมาก จนมีการเพาะขายกันในท้องตลาดมากขึ้น ลักษณะทั่วไปของเห็ดนางฟ้าภูฐาน (Indian Oyster Mushroom หรือ Phoenix Mushroom หรือ Lung Oyster) เรียกว่าเป็นเห็ดนางรมชนิดหนึ่งซึ่งมีสายพันธุ์มาจากประเทศภูฐาน (บางครั้งเลยมีคนเรียกว่าเห็ดนางรมภูฐาน) โดยมีลักษณะเป็นกลุ่ม ๆ บริเวณโคนนั้นจะเชื่อมติดกัน และมีหมวกเห็ดเป็นทรงคล้ายใบพัดสีน้ำตาลอ่อนแกมเทา หรือม่วงอ่อน ๆ มีผิวค่อนข้างเรียบสีขาว ส่วนด้านล่างของเห็ดจะมีครีบแคบ ๆ และเรียวยาวลงไปถึงก้าน และก้านดอกนี้จะไม่อยู่พอดีกับกึ่งกลางของดอก โดยโคนจะเล็กและเรียว แต่เป็นนูนและร่องเตี้ย ๆ ทั้งก้านดอกเห็ด (ศูนย์เห็ดสิ่งห้บุรี สำนักงานเกษตรสิ่งห้บุรี, 2562) เห็ดนางฟ้าภูฐานถือว่าเป็นสินค้าที่คนไทยนิยม และเป็นสินค้าเศรษฐกิจที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันอัตราการแข่งขันด้านการค้าขายในภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งนับว่าเป็นภาวะการณ์หนึ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนาและคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ตลอดเวลาทั้งมีการคิดค้นนวัตกรรมกลยุทธ์และกลวิธีทางการตลาด (Marketing Strategy) มาใช้มากมายโดยมีจุดมุ่งหมาย คือ ความดึงดูดความสนใจจากลูกค้า (Customer's Attention) ด้วยเหตุดังกล่าว ตลาดสินค้าและบรรจุภัณฑ์จึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งของผลิตภัณฑ์และเป็นองค์ประกอบหลักที่ผู้ผลิตนำมาเป็นเครื่องมือสำหรับการแข่งขัน ซึ่ง Shimaguchi (1985: 19) กล่าวว่า ถ้าตัวสินค้าหรือผลิตภัณฑ์มีฐานะเป็นพระเอก (The Lead) บรรจุภัณฑ์ก็เปรียบเสมือนพระรอง (The Subordinate) ที่นำมาเน้นย้ำการบริการด้วยตนเอง (Self Service) เป็นผู้ช่วยขายผลิตภัณฑ์ เพราะสามารถแสดงตัวหรือตราสินค้า (Brand) ต่อผู้ใช้ประจำได้อย่างรวดเร็ว และยังพยายามที่จะจูงใจผู้ที่ไม่เคยใช้ให้เกิดความคิด ความสนใจอยากที่จะทดลองใช้เป็นครั้งแรกอีกด้วย ดังนั้น สินค้าและบรรจุภัณฑ์จึงเป็นของคู่กันมาตลอด ยิ่งสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มีการแข่งขันกันมากเพียงใด การบรรจุภัณฑ์ก็จะได้รับการพัฒนามากยิ่งขึ้นเท่านั้น

จากการลงพื้นที่ตำบลปางมะค่า อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกำแพงเพชร ของคณะผู้วิจัย ได้สังเกตเห็นว่ายังขาดในส่วนของการตราสินค้า และบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ที่ไม่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ นอกจากนี้ในด้านบรรจุภัณฑ์ไม่คงทน ไม่สวยงาม และเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ได้ในระยะเวลา

ไม่นาน และบรรจุภัณฑ์ไม่มีตราสินค้าซึ่งทำให้ขาดเอกลักษณ์ และไม่ได้รับการออกแบบที่เหมาะสม ไม่สามารถดึงดูดใจลูกค้าและสร้างความจงรักภักดีต่อผลิตภัณฑ์ ส่วนป้ายฉลากยังไม่ดึงดูดใจลูกค้า เนื่องจากใช้ตัวอักษรมีขนาดเล็กเกินไปและมีข้อมูลมากเกินไปจนเกิดความจำป็น และจากการสัมภาษณ์คุณครู ผู้ควบคุมดูแลในการเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐาน พบว่า ตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ไม่มีความสอดคล้องกัน และอยากให้มีการพัฒนาเพื่อที่จะได้เป็นเอกลักษณ์ และจดจำของลูกค้า

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่ต้องศึกษา การออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์เห็ดนางฟ้าภูฐาน และความพึงพอใจตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ เห็ดนางฟ้าภูฐาน ตำบลปางมะค่า อำเภอลำดวนบุรีรัมย์ จังหวัดกำแพงเพชร โดยออกแบบตราสินค้า และบรรจุภัณฑ์เพื่อให้เกิดความเป็นเอกลักษณ์และโดดเด่นให้ผลิตภัณฑ์ และทำให้มียอดขาย สินค้าเพิ่มมากขึ้น และเกิดความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์เห็ดนางฟ้าภูฐาน ตำบลปางมะค่า อำเภอลำดวนบุรีรัมย์ จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์เห็ดนางฟ้าภูฐาน ตำบลปางมะค่า อำเภอลำดวนบุรีรัมย์ จังหวัดกำแพงเพชร

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ นักเรียนของโรงเรียนปางมะค่าวิทยาคม ตำบลปางมะค่า อำเภอลำดวนบุรีรัมย์ จังหวัดกำแพงเพชร จำนวนนักเรียน 446 คน (สุกัญญา ขวัญตา, 2563)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ นักเรียนที่ดำเนินการเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐานของโรงเรียนปางมะค่าวิทยาคม ตำบลปางมะค่า อำเภอลำดวนบุรีรัมย์ จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 35 คน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ประชาชนและนักเรียนในโรงเรียนปางมะค่าวิทยาคม ตำบลปางมะค่า อำเภอลำดวนบุรีรัมย์ จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งประชาชนมีจำนวนมากและไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน จำนวนนักเรียน 446 คน (สุกัญญา ขวัญตา, 2563)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ประชาชนที่มาซื้อเห็ดนางฟ้าภูฐานและนักเรียนในโรงเรียนปางมะค่าวิทยาคม ตำบลปางมะค่า อำเภอลำดวนบุรีรัมย์ จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 369 คน ซึ่งได้มาจากสูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างกรณีไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน (วัลลภ รัฐฉัตรานนท์, 2558)

การออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์

ผู้วิจัยออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของนักเรียนโรงเรียนปางมะค่าวิทยาาคม จำนวน 35 คน และทำการสรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. การเตรียมการดำเนินงาน โดยการเตรียมความพร้อมของนักวิจัยในการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเบื้องต้น สำรวจปัญหาและความต้องการในการออกแบบ (Design requirement) จากผู้เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การวางแผนการดำเนินงาน ออกแบบเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย และรวบรวมข้อมูลชุมชน ทรัพยากร ภูมิปัญญา ข้อมูลตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์เดิมของกลุ่ม

2. การดำเนินการออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ ด้วยกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (ปิ่นอ้น ธนัทพรธรรมรัตน์ และ ฉันทนา สุรัสวดี, 2558) ดังนี้

- 2.1 การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ ให้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

- 2.2 การจัดประชุมปฏิบัติการระดมความคิดเห็น นักเรียนโรงเรียนปางมะค่าวิทยาาคม โดยทำการแบ่งกลุ่มให้กับนักเรียน แต่ละกลุ่มร่วมกันออกแบบร่างตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ จากแนวคิดในการออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่ม

- 2.3 การเลือกและตัดสินใจ ผู้วิจัย ครูและนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ร่วมกันนำเสนอร่างรูปแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่กลุ่มได้ดำเนินการและร่วมกันคัดเลือกแบบเพื่อให้ผู้วิจัยนำไปพัฒนาต่อไป

- 2.4 การพัฒนาแบบ โดยดำเนินการนำแบบที่ได้จากการคัดเลือกจากกระบวนการมีส่วนร่วมตัดสินใจเลือกของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย และนำต้นแบบที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะมาทดลองใช้และจัดทำร่างต้นแบบเพื่อทำการผลิตจริงให้กับกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ แบบบันทึกข้อมูลเพื่อการออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ให้นางฟ้าภูฐานและแบบวัดความพึงพอใจตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ให้นางฟ้าภูฐาน โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

แบบบันทึกข้อมูลเพื่อการออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ให้นางฟ้าภูฐาน

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ให้นางฟ้าภูฐาน

2. สร้างแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียด ได้แก่ การออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ให้นางฟ้าภูฐาน

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารเกี่ยวกับออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ เพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้านความสอดคล้อง ความถูกต้องเหมาะสม ความชัดเจน ความครอบคลุม และความครบถ้วนของรายการที่ถามในสิ่งที่ต้องการ

ออกแบบ คือ การออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1) ผศ.ดร.ชาติตระกูล ผู้อำนวยการสำนักงานบริการวิชาการและจัดหารายได้และอาจารย์ประจำสาขาวิชาการเป็นผู้ประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร 2) ผศ.ราตรี สิทธิพงษ์ ประธานสาขาวิชาการเป็นผู้ประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร และ 3) ผศ.ดร.เพ็ญศรี จันทร์อิน อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

4. นำผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม มาคำนวณค่า IOC (The Index of Item-Objective Congruence) และพบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC 1.00 ทุกข้อ

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

6. จัดพิมพ์แบบสอบถามและนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามความพึงพอใจตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ให้นางฟ้าภูฐาน

1. ศึกษาการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้น (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 103) และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 36 ข้อ

3. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความพึงพอใจตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4. นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินค่า IOC (The Index of Item-Objective Congruence) และพิจารณาความเหมาะสมของภาษา โดยแบบสอบถามมีค่า IOC รายข้อระหว่าง 0.67-1.00 โดยด้านความพึงพอใจต่อตราสินค้าให้นางฟ้าภูฐาน ต่ำลงประมาณค่า อำเภอลำลูกเกดบุรี จังหวัดกำแพงเพชร เท่ากับ 0.83 ด้านความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์ให้นางฟ้าภูฐาน ต่ำลงประมาณค่า อำเภอลำลูกเกดบุรี จังหวัดกำแพงเพชร เท่ากับ 0.88

5. จัดพิมพ์แบบประเมินเพื่อนำไปใช้ในการทดลองและเก็บข้อมูลกับประชาชนและนักเรียน ในจังหวัดกำแพงเพชร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 ชุด เพื่อนำผลไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่น ด้านความพึงพอใจต่อตราสินค้าให้นางฟ้าภูฐาน ต่ำลงประมาณค่า อำเภอลำลูกเกดบุรี จังหวัดกำแพงเพชร เท่ากับ 0.98 ด้านความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์ให้นางฟ้าภูฐาน ต่ำลงประมาณค่า อำเภอลำลูกเกดบุรี จังหวัดกำแพงเพชร เท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 บันทึกการปฏิบัติการกลุ่มแบบมีส่วนร่วม จำนวน 5 กลุ่ม ได้ร่างรูปแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ พร้อมนำเสนอร่างรูปแบบที่ได้จัดทำและทำการคัดเลือกรูปแบบให้เหลือเพียง 1 รูปแบบ โดยวิธีการลงคะแนนคัดเลือก สำหรับนำมาจัดทำร่างต้นแบบ

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินความพึงพอใจต่อการออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ให้นางฟ้าภูฐาน ตำบลปางมะค่า อำเภอลำปางบุรีรัมย์ จังหวัดกำแพงเพชร จากประชาชนที่มาซื้อให้นางฟ้าภูฐานและนักเรียนในโรงเรียนปางมะค่าวิทยาเขต จำนวน 400 คน ซึ่งได้มาจากสูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างกรณีไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน (วัลลภ รัฐฉัตรานนท์, 2558)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)

ผลการวิจัย

1. ผลการออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ให้นางฟ้าภูฐาน ตำบลปางมะค่า อำเภอลำปางบุรีรัมย์ จังหวัดกำแพงเพชร

ตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่ได้จากการจัดประชุมปฏิบัติการระดมความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนปางมะค่าวิทยาเขต สามารถคัดเลือกและสรุปผลการคัดเลือกได้ตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ ดังภาพที่ 1 และภาพที่ 2

ภาพที่ 1 ตราสินค้าให้นางฟ้าภูฐาน

ภาพที่ 2 บรรจุภัณฑ์ให้คนางฟ้าภูฐาน

2. ผลการประเมินพึงพอใจตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ให้คนางฟ้าภูฐาน ตำบลปางมะค่า อำเภอลำดวนบุรี จังหวัดกำแพงเพชร

ประชาชนและนักเรียนโรงเรียนปางมะค่าวิทยาฯ ผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจผู้บริโภคที่มีต่อตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ให้คนางฟ้าภูฐาน จำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 มีอายุ 14-16 ปี จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ตามลำดับ ผลการประเมินพึงพอใจตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ให้คนางฟ้าภูฐานแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อตราสินค้าให้คนางฟ้าภูฐาน

รายการประเมิน	$\bar{x}$	SD	แปลผล
ด้านเทคนิคการออกแบบตราสินค้า	3.76	0.91	มาก
ด้านการใช้รูปร่าง	3.86	0.88	มาก
ด้านการใช้สี	3.84	0.96	มาก
ด้านประเภทของตราสินค้า	3.88	0.92	มาก
รวม	3.83	0.92	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความพึงพอใจต่อตราสินค้าให้คนางฟ้าภูฐาน ตำบลปางมะค่า อำเภอลำดวนบุรี จังหวัดกำแพงเพชร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.83$, $SD=0.92$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านประเภทของตราสินค้า มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.88$, $SD=0.92$) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการใช้รูปร่าง มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.86$, $SD=0.88$) ด้านการใช้สี มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.84$, $SD=0.96$) และด้านเทคนิคการออกแบบตราสินค้า ($\bar{x}=3.76$, $SD=0.91$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้นางฟ้าภูฐาน

รายการประเมิน	$\bar{x}$	SD	แปลผล
ด้านปกป้องผลิตภัณฑ์	3.97	0.85	มาก
ด้านการบรรจุ	4.00	0.85	มาก
ด้านอำนวยความสะดวก	3.93	0.83	มาก
ด้านส่งเสริมการจำหน่าย	3.93	0.94	มาก
ด้านความสะอาดและความปลอดภัย	4.42	0.79	มาก
รวม	4.05	0.85	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์ให้นางฟ้าภูฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.05$, $SD=0.85$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความสะอาดและความปลอดภัย มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.42$, $SD=0.79$) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการบรรจุ มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.00$, $SD=0.85$) ด้านปกป้องผลิตภัณฑ์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.97$, $SD=0.85$) ด้านอำนวยความสะดวก มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.93$, $SD=0.83$) และด้านส่งเสริมการจำหน่าย มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.93$, $SD=0.94$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาความต้องการในการออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ให้นางฟ้าภูฐาน ตำบลปางมะค่า อำเภอลำทะเมนชัยบุรี จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมาตรฐานสามารถใช้งานได้จริงและตรงตามความต้องการของผู้บริโภคสอดคล้องกับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (2559) ที่กล่าวว่า การสร้างแบรนด์เพื่อความโดดเด่นแตกต่าง เพื่อให้คนรู้จักเป็นสิ่งแรกภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์หรือบริการที่เจ้าของแบรนด์นั้นต้องการให้เป็นที่น่าสนใจในสายตาผู้บริโภคและผู้บริโภคยอมรับ

การประเมินความพึงพอใจต่อตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ให้นางฟ้าภูฐาน ตำบลปางมะค่า อำเภอลำทะเมนชัยบุรี จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า รายการประเมินตราสินค้า ด้านเทคนิคการออกแบบตราสินค้า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.76$, $SD=0.91$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภาพและพื้นสอดคล้องกับ อมรรัตน์ บุญสว่าง (2559) กล่าวว่า บรรจุภัณฑ์เป็นถุงพอยด์บรรจุในกล่องกระดาษ ใช้ภาพกราฟิกเป็นวิถีชีวิตและบรรยากาศการทำสวนของชาวไทยพุทธ มุสลิม กลุ่มมิ่งขวัญเรียนกวน จังหวัดนราธิวาส พัฒนาเรียนกวนไส้มั่งคุด ตรามิ่งขวัญเรียนกวน ใช้ตราสินค้าที่น่าเสนอ ภาพผลไม้ เรือกอบ ทะเล และภูเขา บรรจุภัณฑ์เป็นถุงพอยด์เพื่อป้องกันความชื้นและติดฉลากให้ข้อมูล อมรรัตน์ บุญสว่าง (2559)

ศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคโดยวิธีการสำรวจ (Survey Method) ด้วยแบบสอบถาม สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) พบว่า โรตีสกรอบงาดำ จังหวัดสตูล สามารถบ่งบอกเอกลักษณ์ของท้องถิ่นภาคใต้ได้ ร้อยละ 97.2 บรรจุภัณฑ์โรตีสกรอบสามารถบ่งบอกเอกลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้ได้ ร้อยละ 88.2 รายการประเมินตราสินค้า ด้านเทคนิคการออกแบบตราสินค้า พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.76$, $SD=0.91$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ภาพและพื้น

ด้านการใช้รูปร่าง พบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.86$, $SD=0.88$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รูปเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ สอดคล้องกับ อมรรัตน์ บุญสว่าง (2559) กล่าวว่าโดยใช้วัตถุดิบในชุมชน บรรจุภัณฑ์เป็นถุงพอยด์ เพื่อป้องกันความชื้นและติดฉลากให้ข้อมูล

ด้านการใช้สี พบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.84$, $SD=0.96$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สีสันทวยงาม รายการประเมินตราสินค้า ด้านประเภทของตราสินค้า พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แบบการผสมผสานของตัวอักษรและภาพ สอดคล้องกับ Rudy Farid et al. (2021) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง การออกแบบตราสินค้าและสำหรับผลิตภัณฑ์กาแฟของกลุ่มเกษตรกร Agro Nusantara รวมถึงชื่อตราสินค้า เอกลักษณ์ตราสินค้า/โลโก้ผลิตภัณฑ์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ และแอปพลิเคชันเอกลักษณ์ของแบรนด์ พบว่า ตราสินค้าสำหรับผลิตภัณฑ์กาแฟ ชื่อตราสินค้า เอกลักษณ์ตราสินค้า/โลโก้ผลิตภัณฑ์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ และแอปพลิเคชันเอกลักษณ์ของแบรนด์ มีคุณภาพสูง

ด้านปกป้องผลิตภัณฑ์ พบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.97$, $SD=0.85$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บรรจุภัณฑ์ป้องกันการสัมผัสกับความชื้นหรืออากาศได้ดี รองลงมา บรรจุภัณฑ์มีความกะทัดรัดและพอดีกับผลิตภัณฑ์ภายใน สอดคล้องกับ อาชวิน ใจแก้ว (2560) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง การเพิ่มศักยภาพการผลิตและการตลาดผลผลิตเห็ดของกลุ่มธุรกิจชุมชนรวมใจพอเพียง ตำบลช่อแล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผลผลิตเห็ดมีความโดดเด่น ด้านรูปร่างที่สวยงามและมีคุณภาพชุมชน ณ บริเวณหน้าที่ทำการของกลุ่มและตลาดชุมชนช่อแล โดยยังคงกำหนดราคาขายต่ำกว่าตลาดเล็กน้อย เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในกลุ่มสมาชิกและชุมชน

ด้านการบรรจุ พบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.00$, $SD=0.85$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บรรจุภัณฑ์สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์ประเภทขนมขบเคี้ยวที่มีลักษณะเดียวกันได้ ($\bar{x}=4.09$, $SD=0.86$) รองลงมา สามารถบรรจุได้ง่าย บรรจุผลิตภัณฑ์ได้ตามจำนวนที่ต้องการและเหมาะสม สอดคล้องกับ อาชวิน ใจแก้ว (2560) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง การเพิ่มศักยภาพการผลิตและการตลาดผลผลิตเห็ดของกลุ่มธุรกิจชุมชนรวมใจพอเพียง ตำบลช่อแล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ศึกษาการเพิ่มศักยภาพการผลิตและการตลาดผลผลิตเห็ด รวมถึงศึกษาการเพิ่มโอกาสทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการขาย โดยร่วมกันทำป้ายให้เห็นชัดเจนขึ้นหน้าที่ทำการของกลุ่มจัดทำโลโก้ สำหรับผลผลิตเห็ดโคนน้อย รายการประเมินบรรจุภัณฑ์ ด้านอำนวยความสะดวก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

($\bar{x}$ =3.93, SD =0.83) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ใช้งานง่าย เช่น การเปิด ปิดและการเก็บ ($\bar{x}$ =4.00, SD =0.79) รองลงมา เก็บรักษาผลิตภัณฑ์ได้นานและสะดวก และบรรจุภัณฑ์มีความแข็งแรงสามารถจัดเรียงในลักษณะซ้อนกันได้ สอดคล้องกับ Rudy Farid et al. (2021) กล่าวว่า กลุ่มเกษตรกร Agro Nusantara ประสบความสำเร็จในการมีชื่อแบรนด์ เอกลักษณ์ของแบรนด์ การออกแบบตราสินค้าสำหรับผลิตภัณฑ์กาแฟ ชื่อว่า “โกปี วาร์กา” ชื่อนี้มีความหมายในท้องถิ่นในการสร้างข้อความบนบรรจุภัณฑ์และความประทับใจว่าผลิตภัณฑ์กาแฟนี้มาจากคนทั่วไป นอกจากนี้ เพื่อรักษาความสอดคล้องของข้อความและความประทับใจ เพื่อสร้างระบบภาพประจำตัว การออกแบบโลโก้ ยังนำไปใช้กับสื่อสนับสนุนการค้าปลีกต่าง ๆ เช่น ป้ายและอุปกรณ์เสริมกาแฟ เป็นต้น

ด้านส่งเสริมการจำหน่าย พบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.93, SD =0.94) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ บรรจุภัณฑ์ที่มีความทันสมัย สวยงาม ดึงดูดความสนใจลูกค้าเมื่อพบเห็น ($\bar{x}$ =4.00, SD =0.96) รองลงมา ใช้ภาพประกอบที่เหมือนจริงช่วยในการแยกแยะความแตกต่างของสินค้าได้เป็นอย่างดี รองลงมา ดึงดูดความสนใจของลูกค้า มีข้อความโฆษณาบนบรรจุภัณฑ์ ชวนให้ลูกค้ากลับมาซื้ออีก สอดคล้องกับ กุลชลี พวงเพ็ชร และคณะ (2564) พัฒนาตราสินค้าโดยปรับปรุงโลโก้และสโลแกนของผลิตภัณฑ์เพื่อให้จดจำง่ายและเป็นที่สนใจ ขยายขนาดตัวอักษรและเพิ่มข้อมูลส่วนประกอบ รายการประเมินบรรจุภัณฑ์ ด้านความสะอาดและความปลอดภัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =4.42, SD =0.79) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ บรรจุภัณฑ์ที่ใช้วัสดุ อุปกรณ์ ส่วนประกอบได้มาตรฐานและบรรจุภัณฑ์ได้มาตรฐานและถูกสุขอนามัย ซึ่งบรรจุภัณฑ์ที่สะอาด ปลอดภัย ได้มาตรฐานและถูกสุขอนามัยสามารถส่งเสริมการจำหน่ายได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์จะต้องคำนึงถึงเอกลักษณ์ของชุมชนแสดงถึงวิถีชีวิตของชุมชน และบรรจุภัณฑ์ควรเน้นรูปแบบที่คงทน สะดวกในการถือและการเก็บรักษา
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น พัฒนาชุมชนจังหวัด พานิชย์จังหวัด ควรเข้าไปสนับสนุนช่วยเหลือการจำหน่ายผลิตภัณฑ์และเสริมองค์ความรู้ให้กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับกลุ่มเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาถึงความต้องการการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากเห็ดนางฟ้าภูฐาน รวมถึงการคิดต้นทุน การส่งเสริมการตลาด

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2559). การออกแบบแบรนด์และบรรจุภัณฑ์. ค้นเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2563 จาก <https://bsc.dip.go.th/th/category/brand-packagingdesign/bd-branddesign>.
- กุลชลี พวงเพชร สมพร พวงเพชร นันทนา แจ้งสว่าง และ นุชจรา บุญถนอม. (2564). การพัฒนาตราสินค้าบรรจุภัณฑ์ และป้ายฉลาก ผลิตภัณฑ์ซอสกระเทียมแบบมีส่วนร่วมของวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์บ้านจิวราย อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี. *วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่*, 22(2): 211-228.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปิ่นณัช ธนัทพรชรรัตน์ และ ฉันทนา สุรัสวดี. (2558). การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนโดยใช้วิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษา: ผลิตภัณฑ์ของใช้ในครัวเรือนบ้านคลองเตี๋ยพัฒนา ตำบลท่ามะนาว อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่*, 7(3): 76-89.
- วัลลภ รัฐฉัตรานนท์. (2558). วิธีและเทคนิควิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศูนย์เห็ดสิงห์บุรี สำนักงานเกษตรสิงห์บุรี. (2562) เห็ดนางฟ้าภูฐาน. ค้นเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2563, จาก <https://singburimushroomcenter.home.blog/2019/06/06/>
- สุกัญญา ขวัญตา. (2563). ข้อมูลนักเรียนโรงเรียนปางมะค่าวิทยา. สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2563.
- อมรรัตน์ บุญสว่าง. (2559). การออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์เพื่อส่งเสริมสินค้าอาหารเอกลักษณ์ของจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร*, 13(2): 33-60.
- อาชวิน ใจแก้ว. (2560). การเพิ่มศักยภาพการผลิตและการตลาดผลผลิตเห็ดของกลุ่มธุรกิจชุมชนรวมใจพอเพียง ตำบลช่อแล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 7(1): 29-43.
- Rudy Farid, Annisa Bela Pertiwi, S.Pd., M.Pd., Wahdian, S.Sn., M.Sn. (2021). *Brand Design and Branding Strategy for Agro Nusantara "Kopi Warga"*. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 12(11): 1292-1301.
- Shimaguchi. (1985). *Package Design in Japan*. Vol.1. Tokyo: Rikuyo-sha.